

DE BESTORMING VAN ADHAMIYA

Grenzen en perspectieven van de oorlogsverslaggeving in Irak

Door Inge Van de Merlen (artikel gepubliceerd op www.indymedia.be, 23 juli 2006)

Bronnen in Bagdad vertellen

"De toestand is verschrikkelijk!" klonk het aan de telefoon, *"Sinds deze nacht zijn er gevechten op straat; hier in de buurt waar ik woon, Adhamiya."* Aan de andere kant van de lijn sprak een goede vriend vanuit Bagdad. Zijn woorden brachten een onbehaaglijk gevoel bij me teweeg. Ik ben nog steeds niet gewend aan het feit dat vrienden van me in het oorlogsgebied wonen. *"Wie vecht er? Milities? Amerikanen?"* vroeg ik. *"Sjiieten tegen Soennieten"*, was het antwoord, *"Sjiieten hebben een Soennitische moskee aangevallen."* Op mijn vraag hoe het toch zo ver is kunnen komen luidde het: *"Wel, dit is waar de VS en Iran reeds de hele tijd op aansturen."* Plots werd de verbinding verbroken en ik kon alleen maar hopen dat dit kwam doordat het telefoonnetwerk was uitgeschakeld.

Sjiieten tegen Soennieten? Ik kon amper geloven dat het scenario van de burgeroorlog werkelijkheid werd. Naar schatting 30 % van de Iraakse gezinnen zijn gemengd Soennitisch-Sjiietisch. Jarenlang hebben de woordvoerders van de bezettingsmachten en hun medestanders de mond vol over een dreigende burgeroorlog en hebben ze pogingen ondernomen om het land volgens sektarische lijnen te verdelen. Van al mijn Iraakse vrienden en kennissen heeft nooit iemand geloofd dat het Iraakse volk in die val zou trappen. Hebben ze zich vergist? Sedert de aanslag op de Al-Askariyamoskee in Samarra op 22 februari is een golf van sektarisch geweld losgebarsten, ondanks herhaaldelijke oproepen van verscheidene geestelijken en politici om de kalmte te bewaren. Hoewel niemand deze aanslag opeiste, werden Soennitische extremisten als schuldigen aangeduid. Westerse media hebben nagenoeg geen aandacht besteed aan de omstandigheden waaronder de aanslag gebeurde en het professionele karakter ervan. Volgens de minister van constructie waren de explosieven op professionele wijze geplaatst en zou alleen het boren van de gaten in de pilaren van de moskee al vier uur in beslag hebben genomen¹. Dit alles gebeurde volgens getuigen tijdens het nachtelijk u₂tgaansverbod, terwijl Iraakse en Amerikaanse veiligheidstroepen in de buurt patrouilleerden.

's Avonds lukte het opnieuw mijn Iraakse vriend te bereiken. Dit³ keer leverde het gesprek voldoende informatie om een kort bericht op Indymedia te plaatsen.

"Bagdad/Brussel, 18 april 2006 - In Al-Adhamiya (Bagdad) braken maandagnacht om 1 uur plaatselijke tijd zware gevechten uit die tot 2 uur de volgende namiddag voortduurden.

Mannen in politie-uniformen vielen de buurt aan. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken beweert dat de aanvallers niet tot het marionettenleger behoren, maar de bewoners zijn vrij zeker dat het om speciale eenheden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken gaat, waarschijnlijk Badrbrigades. De buurt werd afgesloten en het gsm-netwerk werd buiten dienst gesteld tot 10.45 uur 's avonds. Om 10 uur 's voormiddags werd de elektriciteit eveneens afgesloten.

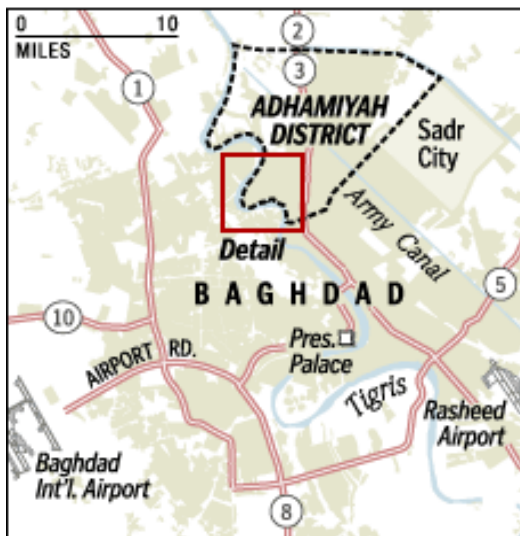
Toen de geüniformeerden de buurt binnenvielen, trokken de Nationale Gardes, die er gewoonlijk in de straten patrouilleren, zich terug. Jonge inwoners van de buurt trokken gewapend op straat om aan de zijde van verzetsstrijders Al-Adhamiya tegen de aanvallers te verdedigen. Verscheidene inwoners werden op straat gedood, maar er zijn voorlopig geen cijfers bekend. Er doken ook Amerikaanse troepen op. Aanvankelijk keken ze enkel toe, maar achteraf begonnen ze eveneens op de inwoners die hun buurt trachtten te verdedigen te vuren.

Later op de dag deed het gerucht de ronde dat een volgende zware aanval op Al-Adhamiya gepland is voor woensdag, maar de correspondent ter plaatse kon dit niet bevestigen.”

Ondertussen waren ook verscheidene Iraakse bloggers met de zaak in de weer. [Baghdad Treasure](#) woont in de periferie van Adhamiya, een district van Bagdad. Hij publiceerde de getuigenissen van een vriend die in het midden van het strijdveld woont.⁴ Omdat de elektriciteit was afgesloten en de plaatselijke generator beschadigd kon [Zeyad](#) vanuit Adhamiya slechts een kort bericht⁶ plaatsen tijdens de gevechten zelf. Een paar dagen later volgde een gedetailleerder verslag.⁷ De Iraaks-Oostenrijkse [TAI](#) postte geregeld een overzicht van de berichten die hij van zijn vrienden in Adhamiya kreeg doorgespeeld, en vergeleek ze met de verslaggeving in de Arabische en Engelse pers.⁸ Tegen het einde van de week, toen de gevechten waren beëindigd, had [Baghdad Dweller](#) informatie verzameld via vrienden en familieleden uit Adhamiya.

Onafhankelijk journalist en Irakkenners , [Dahr Jamail](#), bevond zich⁹ eveneens in staat van alertheid en raadpleegde zijn bronnen in Adhamiya. In zijn opiniestuk⁹ voor *Truthout* plaatste hij de gebeurtenissen in de bredere context¹⁰ van de uiterst gebrekkige rapportage omtrent Irak door de massamedia en met zijn verslag¹⁰ voor *IPStoonde* hij prompt hoe het beter kan.

De getuigenissen die de inwoners van Adhamiya via informele weg naar de buitenwereld wisten door te sluizen, leverde reeds heel wat informatie op. Zonder een enkel officieel persbericht te raadplegen kon men de gebeurtenissen in Adhamiya vanuit het gezichtspunt van de inwoners als volgt samenvatten:

The Washington Post

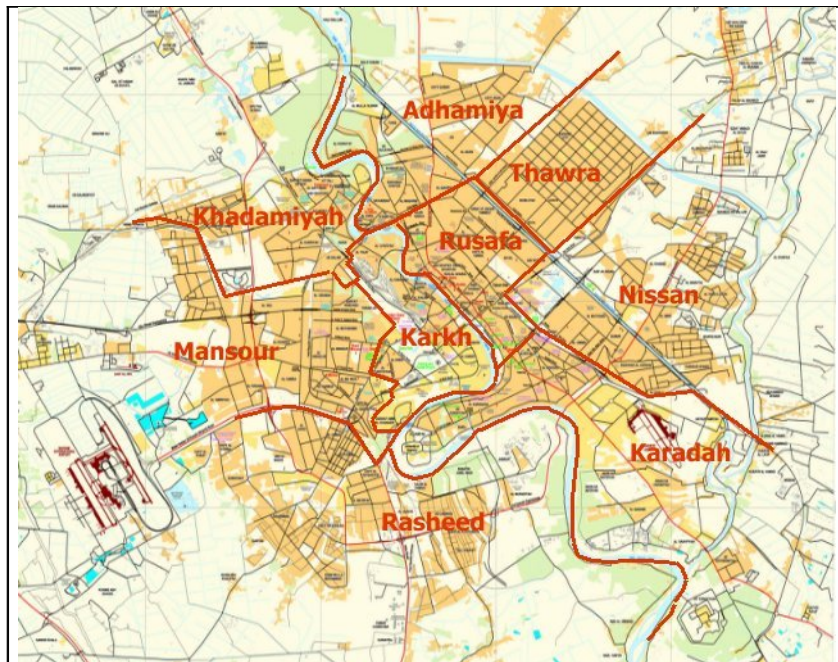
In de nacht van zondag op maandag braken gevechten uit in het centrum van Adhamiya. Mannen in politie-uniformen en Sjietische militie vielen het district aan. De inwoners van het district namen de wapens op om zich tegen de aanval te verdedigen en werden daarin door verzetsstrijders bijgestaan. Het gebied werd van drie zijden aangevallen: Omar Abdul Aziz-sstraat, de oever van de Tigris en de door de VS gecontroleerde rivierbrug.

Het elektriciteitsnetwerk en de telefoonverbinding werden afgesloten. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken ontkent elke betrokkenheid. Gedurende de gevechten cirkelden Amerikaanse helikopters over het gebied. Het Iraakse leger¹ dacht aanvankelijk dat het om een aanval van 'rebellens' ging en begon op de inwoners te schieten. De Amerikaanse troepen kwamen hen ter hulp. Tegen maandagmiddag slaagden de plaatselijke ouderen en geestelijken erin dit misverstand op te lossen, waarop het Iraakse leger controleposten opstelde om de veiligheid in het district te herstellen. Na beëindiging van de straatgevechten werd de buurt met mortievuur van buitenaf bestookt. Tijdens de gevechten vernietigde de verdedigende partij een aantal voertuigen van de aanvallers. Inwoners trachtten een achtergelaten voertuig te confisqueren, maar Amerikaanse troepen kwamen tussenbeide en sleepten het voertuig weg.

Om 6.45 u op dinsdagochtend beschoten onbekenden vanuit een voorbijrijdend voertuig een controlepost van het Iraakse leger. Het leger beantwoordde de aanval met een heftig salvo, waarbij winkels en een nabijgelegen moskee werden beschadigd. De bewakers van de moskee schoten terug naar de Iraakse soldaten. Amerikaanse troepen kwamen hierop Adhamiya binnen en namen alles dat bewoog onder vuur. De gevechten duurden voort tot de middag.

Woensdag vond nog een kort gevecht nabij het politiekantoor plaats, waarna het Iraakse leger met assistentie van de inwoners in het hele district controleposten opstelde. Meldingen van burgerdoden reiken van 1 tot 12.

¹ In Adhamiya bestaat sinds een paar maanden een overeenkomst tussen de bewoners en het Iraakse leger. Volgens deze overeenkomst mag het leger in het district patrouilleren, zolang er maar geen militie of politietroepen onder leiding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken het gebied betreden. Deze maatregelen werden getroffen, omdat mensen die door de veiligheidsdiensten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken worden gearresteerd meestal een paar dagen later gefolterd en vermoord worden teruggevonden

Stadsplan van Bagdad

De rode lijnen geven de grenzen van de districten aan. De gevechten in Adhamiya vonden vooral in de onderste uitstulping plaats, waar de grens de oever van de Tigris volgt. Thawra wordt ook wel Sadr-city genoemd. Het is een overwegend Sjiitische sloppenwijk. Ook in Kadamiya wonen vooral Sjiieten. De brug die Adhamiya met Kadamiya verbindt is tegenwoordig afgesloten. Meer zuidelijk ligt een andere brug, die door VS-troepen wordt bewaakt. Volgens mijn contactpersoon konden de gewapende milities Adhamiya via deze brug bereiken.

Wat zegt de westerse pers?

De officiële nieuwsdiensten kwamen iets moeizamer op dreef. Uit bronnen bij de politie en het Ministerie van Binnenlandse zaken vernam Reuters¹¹ dat gevechten waren uitgebroken toen gewapende mannen het politiekantoor van Adhamiya aanvielen. Het was nog niet duidelijk wie bij de gevechten betrokken was. Later kwam politieversteking met assistentie van een Sjiitische moslimmilitie opdagen. Inwoners namen de wapens op om de milities tegen te houden. Er was melding van slachtoffers¹² in de Omar Abdul Aziz-straat. Van het ziekenhuispersoneel vernam Associated Press¹³ dat in een vuurgevecht tussen 'rebellens' en het Iraakse leger een burger werd gedood en zeven gewond. Het leger plande huiszoekingen om de daders op te sporen. De Deutsche Presse-Agentur¹³ berichtte over gevechten tussen inwoners van het district en gewapende mannen. Het Iraakse leger, de politie en Amerikaanse troepen sloten later het gebied af. Een Iraakse generaal vertelde op televisie dat de buurt 'beveiligd' was. Tegen de avond had Reuters een update¹⁴ ter beschikking. *"Vijftig 'rebellens' hadden maandag een brutale aanval op Iraakse troepen gelanceerd",* zegde een woordvoerder van het Amerikaanse leger, *"wat de VS-troepen er toe aanzette ondersteuning te bieden in de strijd die zeven uur duurde."* Verder wist hij te vertellen dat guerrilla's de Iraakse veiligheidstroepen 's nachts hadden aangevallen. Vijf 'rebellens' werden gedood en een Iraakse soldaat gewond. Inwoners van Adhamiya zegden dat Sjiitische milities de Iraakse troepen begeleidden, maar *"dit kon niet onafhankelijk worden bevestigd,"* meldde Reuters. Of de uitspraken van de Amerikaanse woordvoerder onafhankelijk waren bevestigd werd niet vermeld.

Op dinsdag werd reeds meer informatie vrijgegeven, maar naarmate de informatie over de voorvallen in de kranten toenam, rees ook het aantal tegenstrijdigheden in de berichtgeving. De Iraakse Islamitische Partij verklaarde dat Iraakse veiligheidstroepen tegen inwoners van

Adhamiya hadden gevochten, waarbij de geüniformeerden de aanvallende partij waren geweest, stond in de New York Times te lezen.¹⁵ Via een telefonisch interview met een bewaker van de Abu Hanifa-moskee had de krant vernomen dat Iraakse veiligheidstroepen met gewapende mannen waren slaags geraakt. Politie-eenheden, die reeds lang verdacht worden als doodseskaders te opereren, verleenden de veiligheidstroepen bijstand. Pas nadat maandagochtend Amerikaanse en Iraakse legerstroepen met pantserwagens door de straten rolden, keerde de rust weer. Volgens de bewaker waren minstens vijf burgers gedood en veertien gewond, maar dit kon niet formeel worden bevestigd. Een Iraakse legercommandant verklaarde op de statelijke TV-zender Al-Iraqiya dat Iraakse soldaten tegen 'rebellens' hadden gevochten. De woordvoerder van het Amerikaanse leger gaf geen commentaar.

De correspondent van Reuters had ondertussen ook inwoners en verzetstrijders geïnterviewd.

*"'Zes van onze mensen zijn dood of gewond. Een half uur geleden doodde een sluipschutter Ali', zegde Mohammad, een 28-jarige inwoner van Adhamiya over zijn vriend." (...) " 'Deze middag naderde een groep soldaten de Abu Hanifa moskee en een scherpschutter begaf zich op het dak. We hebben hem kunnen doden. Ik heb drie van hun voertuigen met bommen vernietigd', zegde een andere rebel." (...) " 'We verwachten dat ze zullen terugkomen', zegde een man die zich Abu Bakr liet noemen en verklaarde een voormalig legerofficier onder Saddam te zijn." (...) " 'We zagen honderd tot honderd vijftig mannen in wagens aankomen. Sommigen droegen militaire uniformen en anderen waren in burgerkleding', zegde hij, terwijl vijf gewapende mannen op wacht stonden op een van de hoofdtoegangswegen van Adhamiya."*¹⁶

De Los Angeles Times¹⁷ meldde voor maandag minstens drie doden en voor dinsdag minstens vijf doden en twintig gewonden. In een telefonisch interview zegde een Iraakse bevelvoerder dat *"gewapende mannen van buiten Adhamiya in het district wilden komen amok maken,"* maar dat ze hen hebben kunnen elimineren. Ook de LA Times liet inwoners van Adhamiya aan het woord. Zij zegden dat het speciale eenheden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken waren geweest, die als sektarische doodseskaders de gemeenschap kwamen terroriseren.

Het Arabische perspectief

Slechts een kleine fractie van het Arabische mediascenario biedt op het internet tevens een anderstalige, meestal Engelse, editie aan. De bekendste is wellicht de website van de nieuwszender Aljazeera, die tijdens de bezetting uit Irak werd gezet. In tegenstelling tot de sporadische berichtgeving in de westerse pers werden de gebeurtenissen in Adhamiya door een aantal Arabische nieuwssites op de voet gevolgd. Dankzij het vertaalwerk van Muhammad Abu Nasr van [Free Arab Voice](#) kan men de oorlogsberichten vanuit het Iraakse gezichtspunt eveneens in het Engels opvolgen. Free Arab Voice vertaalt vooral artikels van de Arabische websites Islam Memo en Al-Quds en plaatst de zogenaamde *Iraqi Resistance Reports* dagelijks op het web. De vertalingen van Abu Nasr¹⁸ omtrent Adhamiya kan men als volgt samenvatten:

17/04/2006 - Maandagnacht braken in Adhamiya hevige gevechten uit toen Iraakse legerstroepen het district bestormden om massa-arrestaties uit te voeren. Omdat reeds tientallen inwoners van Adhamiya na hun aanhouding vermoord zijn teruggevonden, verdedigden de inwoners zich tegen deze arrestatiecampagne. Sjiietische, sektarische milities en stoottroepen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Maghawir) vielen het district binnen. De Iraakse Nationale Garde en de Amerikaanse troepen hielden zich afzijdig, maar observeerden de gevechten van op een afstand. Verscheidene huizen werden vernietigd en tientallen inwoners zijn gedood of gewond. In de namiddag rukten tientallen gewapende inwoners van het naburige kadhamiya op naar Adhamiya. Ze passeerden daarbij Iraakse en Amerikaanse troepen die de gewapende mannen aanmoedigden. Ondertussen cirkelden Amerikaanse helikopters over Adhamiya, volgens de plaatselijke correspondent om te verhinderen dat de inwoners zich zouden verdedigen. De inwoners hadden reeds barricaden opgesteld en

scherpsschutters positioneerden zich op de daken. De aanvallers waren bewapend met moderne Iraanse machinegeweren. Het Al-Numan-hospitaal meldde vijftien doden, waaronder ook vrouwen en kinderen. De *Association of Muslim Scholars* heeft internationale organisaties opgeroepen om tegen deze aanval te reageren. In samenwerking met verzetstrijders namen de inwoners vijftig leden van de aanvallende milities gevangen. Onder de gevangenen bevonden zich hoge officieren van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Ondertussen sloot het VS-leger het district af. Tegen de avond zijn tientallen verzetstrijders in Adhamiya aangekomen om het district te helpen verdedigen. In de Omar Abdul Aziz-sstraat woedde een heftige strijd tussen de inwoners enerzijds en de Maghawir en milities anderzijds. Kort voordien had een woordvoerder van de regering nog verklaard dat de gevechten waren beëindigd. Later op de avond werd het weer relatief rustig. Amerikaanse helikopters bleven over het district cirkelen en troepen in uniformen van de Maghawir stelden zich aan de rand van Adhamiya op.

18/04/2006 - Dinsdagochtend vonden opnieuw heftige gevechten plaats tussen verzetstrijders enerzijds en Iraakse en Amerikaanse troepen anderzijds. Volgens ooggetuigen braken de gevechten uit toen Amerikaanse en Iraakse troepen onder dekking van gevechtshelikopters het district bestormden om collectieve arrestaties uit te voeren. De VS-troepen hadden hierbij de leiding. 's Middags kwam een melding binnen dat een hoge officier van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, tevens lid van de Badrbrigades, door een scherpsschutter was gedood. Minstens tien voertuigen bemand met pro-Amerikaanse, sjiietische milities, waarvan sommigen in politie-uniform, begaven zich met steun van de VS-troepen naar het centrum van het district. Ondertussen hadden de inwoners versterking gekregen uit Fallujah, Samarra en Tarimiya. Om door de controleposten te geraken, kwamen ze te voet en ongewapend. Opnieuw bestormde een groot aantal milities het district. Deze keer werden ze vergezeld door twee televisieteams: de in de Verenigde Arabische Emiraten gevestigde satelietzender Al-Arabiya en de satelietzender Al-Hurrah met de hoofdzetel in Virginia. De inwoners en verzetstrijders konden de aanval afweren. Tegen de avond werd een vergadering van religieuze leiders en stamhoofden gepland in de Abu Hanifah An Numan-moskee. De inwoners hadden zich sinds dinsdagochtend onder het bevel van de verzetstroepen geplaatst en organiseerden zich om een volgende aanval af te weren.

19/04/2006 - Na onderhandelingsgesprekken tussen vertegenwoordigers van Adhamiya en de *Association of Muslim Scholars* enerzijds en vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse Zaken en van Defensie anderzijds werd een overeenkomst gesloten. De gesprekken verliepen in een gespannen sfeer waarbij de inwoners volhielden te zijn aangevallen door Sjiietische milities en troepen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken welke daarbij door Amerikaanse troepen werden gesteund. De vertegenwoordigers van de regering beweerden echter dat de oorzaak van de gevechten een aanval op regeringstroepen was geweest en ze gingen niet in op de aanval door de milities. Hierop kwamen de inwoners en de *Association of Muslim Scholars* met bewijzen naar voor, waaronder de gevangengenomen militieleden en de geconfisqueerde wapens van Iraanse makelij. Zulke wapens worden door het Iraakse leger en de politie niet gebruikt.

De overeenkomst omvatte de volgende punten:

- Vanaf 20.00 uur moesten alle troepen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Sjiietische milities zich uit Adhamiya hebben teruggetrokken. Daarna zouden de inwoners het recht hebben leden van deze milities en stoottroepen dood te schieten.

- Alle militieleden die aan de aanval hadden deelgenomen moesten aan het gerecht worden uitgeleverd.
- Razzia's, huiszoekingen en arrestaties in Adhamiya moesten onmiddellijk worden stopgezet.
- De VS-troepen worden door de overeenkomst niet gedekt en blijven ten allen tijde een doelwit.
- De inwoners kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor de dood van militieleden, aangezien deze laatsten de agressors waren.
- Iraakse legerstroepen mogen nog wel op specifieke plaatsen in Adhamiya patrouilleren op voorwaarde dat ze de plaatselijke bevolking tegen aanvallen beschermen. Indien ze hun verplichtingen niet nakomen, zullen ze als milities en Maghawir behandeld worden.

Er zijn meer Engelse vertalingen uit de Arabische pers beschikbaar via de betalende diensten van Mideastwire.com. Dahr Jamail biedt de vertalingen van de "Daily Iraq Monitor" gratis aan op zijn website. Een kort bericht van Al Sharqiyah tv leert ons dat sinds maandagochtend in Adhamiya gevechten met mortiergeweren en lichte wapens plaatsvonden tussen inwoners van het district en gewapende groepen. De gevechten zouden begonnen zijn na een aanval op het plaatselijk politiekantoor. Er werden één dode en een aantal gewonden gemeld.

Woord en wederwoord

Uit de berichtgeving kan men op zijn minst afleiden dat er behoorlijk wat verwarring heerste tijdens de tweedaagse veldslag. Het was blijkbaar niet altijd duidelijk wie op een bepaald ogenblik al dan niet de vijand was. Volgens de Amerikaanse en Iraakse woordvoerders ligt een rebellenaanval aan de oorsprong van het conflict. Deze versie wordt vooral door de westerse media overgenomen. De Arabische pers vermeldt deze bewering enkel in de context van de onderhandelingsgesprekken op woensdag. Volgens de Arabische pers en directe contacten in Adhamiya werd de buurt door milities en troepen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken aangevallen. De Iraakse Nationale Garde blijkt in de chaos tot tweemaal toe op de inwoners te hebben gevuurd, maar deze incidenten bleken volgens de *Iraqi Resistance reports* misverstanden te zijn. De rol van de Amerikaanse troepen is eerder onduidelijk. Volgens de inwoners hebben ze de aanval ondersteund, maar het is niet uit te sluiten dat ze werkelijk dachten met zogenaamde rebellen te doen te hebben.

Er gaapt hoe dan ook een aanzienlijke kloof tussen de manier waarop de Iraakse bevolking de toestand waarneemt en het beeld dat het westers publiek van de Iraakse situatie krijgt voorgeschoteld. Maar al te vaak voedt een eenzijdige westerse verslaggeving de door de Amerikaanse regering bepaalde visie: de 'bevrijding van Irak' en de 'oorlog tegen het terrorisme'. De bomaanslagen met meestal veel burgerdoden halen geregeld het nieuws. De westerse pers volgt dan doorgaans de lijn van de Amerikaanse oorlogsretoriek en schrijft deze terroristische aanslagen aan de zogenaamde opstandelingen toe. Nochtans laten verschillende getuigenissen vermoeden dat dit bommengevaar door geheime operaties van de bezetter wordt veroorzaakt.¹⁹ Over de huiszoekingen waarbij burgers worden afgeslacht, de duizenden arrestanten wiens lichamen later met tekens van foltering worden teruggevonden en de burgerslachtoffers van de voortdurende bombardementen in westelijk Irak hoort de westerse burger nagenoeg niets. Men vindt ze wel terug in de Arabische pers die echter door voorstanders van de oorlog als propagandistisch wordt afgedaan. De benamingen 'marionettenleger' of 'marionettenregering', die in de verslaggeving van de *Free Arab Voice* consequent worden gebruikt, zullen de doorsnee westerling wellicht vreemd in de oren klinken. Daar staat echter tegenover dat de westerse media verzetstrijders stelselmatig 'rebellens' of zelfs 'terroristen' noemen. Nochtans is het recht van een volk om zich tegen een buitenlandse bezettingsmacht te verweren volgens artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties toegestaan²⁰:

"Niets in het onderhavig Handvest mag het inherente recht van individuele of collectieve zelfverdediging ingeval van een gewapende aanval tegen een lid van de Verenigde Naties aantasten tot de Veiligheidsraad de nodige

maatregelen heeft genomen om internationale vrede en veiligheid in stand te houden.”

De erkenning van het recht op zelfverdediging werd in 1970 met resolutie 2649 van de Algemene Vergadering van de VN opnieuw bevestigd²¹

“De Algemene Vergadering bevestigt de legitimiteit van de strijd van volkeren onder koloniale en vreemde dominantie als het recht om met alle beschikbare middelen het recht tot zelfbestemming te herstellen.”

Vanuit deze optiek is het Iraaks verzet volgens het internationaal recht gelegitimeerd. De westerse media gaan aan dit perspectief nagenoeg volledig voorbij en laten zich leiden door de demagogie van de oorlogsarchitecten.

Nieuws over de slachtoffers

Een week na de feiten belde ik dezelfde vriend in Adhamiya terug op. Deze had ondertussen de Engelse versie van de *Free Arab voice*- verslagen doorgenomen en zegde er geen essentiële tegenstellingen met eigen observaties of met getuigenissen van medeburgers in vast te stellen. Eén persoon kan natuurlijk niet van alles op de hoogte zijn, maar het dient te worden vermeld dat Adhamiya een buurt is waar - bij wijze van spreken - zowat iedereen elkaar kent. Bovendien kwamen deze verslagen ook grotendeels met de getuigenissen van de Iraakse bloggers en hun plaatselijke contacten overeen. Verder vertelde hij me nog dat ook de Iraanse TV-zender Al-Alam met satellietwagens de gevechten had bijgewoond. Hieruit leidde hij af dat ze op voorhand waren geïnformeerd, aangezien er, om zich met deze wagens naar een crisisgebied te begeven, een voorafgaandelijke toelating vereist is.

“En is er al uitsluitel over het aantal slachtoffers?” vroeg ik. In de Amerikaanse pers werden één tot acht doden gemeld. Een plaatselijk televisiestation sprak van acht doden en drieëntwintig gewonden volgens het ziekenhuispersoneel. Een dertienjarig meisje dat bij het nichtje van mijn Iraakse vriend op school zat is een van de dodelijke slachtoffers. Ze was op het dak van hun huis de was aan het ophangen toen ze door een scherpschutter werd neergeschoten. En dan hoor je de verhalen over de vriend van een buurjongen en de buurman van een neef die de gevechten niet overleefden, voegde hij er nog aan toe.

Een andere contactpersoon, een journalist in Adhamiya, meldde twaalf doden waaronder minstens één vrouw. Free Arab Voice vermeldde aan de hand van bronnen uit het ziekenhuis vijftien slachtoffers, waaronder ook vrouwen en kinderen. Dat er burgerdoden zijn gevallen is nagenoeg zeker; hoeveel het er waren staat nog ter discussie.

Drie weken na de aanval op Adhamiya was de registratie van burgerdoden op de website van [Iraq body Count](#) geüpdate. Hun teller wordt in de officiële media, door een aantal mensenrechtenorganisaties, en zelfs door bepaalde anti-oorlogsgroeperingen als meest betrouwbare ‘schatting’ van het totale aantal Iraakse slachtoffers aanvaard. Het lijkt me daarom nuttig om na te gaan hoeveel slachtoffers van dit conflict in de IBC-gegevensbank zijn terug te vinden. Zou het slechts één zijn, het laagst vernoemde aantal?... Of misschien acht, of vijftien?... Voor de gebeurtenissen in Adhamiya op 17 april worden zowel voor de minimum- als voor de maximumtelling 3 burgerdoden ten gevolge van *“gevechten tussen het Iraakse leger en ‘rebellens”* geregistreerd. IBC baseert zich voor dit cijfer op berichten van Agence France Presse en CNN. Blijkbaar voldeed geen van de andere verslagen aan de strikte criteria om in de gegevensbank van IBC te worden opgenomen:

- de website moet dagelijks worden geüpdate;
- de verslagen moeten afzonderlijk, met een unieke URL gearchiveerd zijn;
- de bron moet dikwijls geciteerd worden;
- het moet om een Engelstalige website gaan;
- de website moet volledig voor het publiek toegankelijk zijn;
- het slachtoffer moet in minstens twee onafhankelijke betrouwbare mediabronnen vermeld worden.

“Het spijt me, mevrouw, uw dochter voldoet niet aan de criteria om als dodelijk oorlogsslachtoffer geregistreerd te worden.”

Registratie in de gegevensbank van *Iraq Body Count* zou het kind natuurlijk ook niet terugbrengen, maar verscheidene anti-oorlogsactivisten zijn van mening dat het een verschil uitmaakt om mensen tegen de oorlog te mobiliseren: 30 000 of 300 000 burgerdoden.

Slachtveld Irak

Tijdens een tweedaags conflict op een relatief begrensde oppervlakte en zonder luchtbombardementen, zware raketaanvallen, napalm, uraniumwapens en dergelijke meer worden vijf tot twaalf gedode burgers niet gerapporteerd door de westerse pers. Zodoende kan *Iraq Body Count* hen niet registreren. Hoeveel zouden ze tijdens de massale aanvallen op Fallujah in april en november 2004 hebben gemist? De media berichtten toen over honderden gedode ‘terroristen’. De informatie was hoofdzakelijk van Amerikaanse militaire persmededelingen afkomstig. Westerse journalisten werden uit de stad geweerd. Verscheidene van mijn vrienden en kennissen raakten als hulpverleners toch binnen.

Een vriendin ontsnapte in april op het nippertje aan de dood, toen ze zich in een ziekenwagen bevond die door scherpschutters onder vuur werd genomen. Een Iraakse arts die met een team vrijwilligers de twee belegeringen van Fallujah meemaakte, getuigde in een interview over de methodes die het VS-leger er toepaste.²² Maar zelfs de bijgewerkte cijfers, nadat foto's en getuigenissen naar de pers begonnen door te sijpelen, geven nog geen volledig beeld van de menselijke schade die toen door het Amerikaanse en Iraakse leger is aangericht. Een aantal journalisten hebben naderhand pogingen ondernomen om de gebeurtenissen in Fallujah te onderzoeken. Op een of andere manier werd de voltooiing van hun werk verhinderd.

Zie ook: In memoriam: Fallujah [[HYPERLINK NAAR TEKST FALLUJAH](#)]

Op het ogenblik van dit schrijven hebben de eerste grote aanvallen op Ramadi hun aanvang genomen. De afgelopen twee maand werd de ‘strijd tegen de terroristen’ er geleidelijk opgevoerd. Onder het voorwendsel dat de leider van Al-Qaeda in Irak, Zarqawi, zich in de buurt van de stad verborg, werd de plaatselijke bevolking door Amerikaanse en Iraakse legereenheden doorgaand geterroriseerd. De officiële mededelingen van het leger en de berichtgeving van hun begeleidende journalisten vertonen frappante verschillen in vergelijking met de getuigenissen van de plaatselijke bevolking.

Ook hier weerspiegelt het aantal geregistreerde slachtoffers de eenzijdige berichtgeving. In Adhamiya, waar enkel lichte wapens werden gebruikt, miste de westerse pers volgens de telling van *Iraq Body Count* 60 à 80 % van de dodelijke slachtoffers. Voor Ramadi, dat sinds weken toenemend door gevechtsvliegtuigen werd bestookt, waar militaire scherpschutters de burgers permanent onder vuur nemen en waar tijdens veelvuldige huiszoekingen mensen worden geëxecuteerd, meldde de westerse pers tussen 22 april en 12 mei 15 burgerslachtoffers ten gevolge van militaire operaties. Aan de hand van getuigenissen van de bevolking telt men voor de overeenkomstige periode 47 tot 65 door het Amerikaanse leger gedode burgers. Dit maakt een procentueel verschil van 70 à 77 %. Aangezien Ramadi een stad van 400 000 inwoners is, lijkt het me evident dat een aantal slachtoffers nergens in de pers werden vermeld. Het ergste mag gevreesd worden nu het langverwachte offensief klaarblijkelijk van start is gegaan.

[Zie ook: SOS Ramadi](#)

Toen President Bush in december 2005 de vraag kreeg hoeveel Iraakse burgers door de oorlog zijn omgekomen, antwoordde hij: *“Ik zou zeggen dat om en bij de 30.000 gestorven zijn ten gevolge van de oorspronkelijke intocht en het voortdurend geweld tegen Irakezen.”* Hierbij baseerde hij zich op de cijfers van IBC. Lager kon hij niet gaan, aangezien deze cijfers niet kunnen worden ontkend; ze zijn een absoluut minimum van in de westerse pers vermelde Iraakse slachtoffers ten gevolge van het oorlogsgeweld. De niet-gerapporteerde

gewelddoden en de ettelijke duizenden slachtoffers ten gevolge van ziekten die ontstaan zijn door de vernietiging van het gezondheidssysteem²³ en het gebruik van verboden wapens zoals napalm en uraniumwapens worden hier niet ingecalculeerd.

Vanwaar deze eenzijdigheid? Worden de media niet geacht op onpartijdige wijze een beeld van de actualiteiten te verschaffen? Zo wil men het misschien wel voorstellen, maar zelfs de meest idealistische reporter stoot op de onoverkomelijke obstakels van de hedendaagse mediastructuur.²⁴ Oorlogsverslaggeving is bovendien een van de moeilijkste en meest risicovolle takken van de journalistiek. Irak staat tegenwoordig bekend als de gevaarlijkste plek op aarde voor journalisten. Minstens zeventig van hen werden de afgelopen drie jaar in het oorlogsgebied om het leven gebracht, meldt The Associated Press.²⁵ Bijna 73 % ervan waren Irakezen. De Iraakse journalistenbond publiceerde begin mei een lijst met 127 gedode journalisten, enkel Irakezen.²⁶ Buitenlandse reporters die onafhankelijk van de bezettingsmachten werken zijn bijzonder schaars geworden in Irak. Wie nog overblijft moet zich doorgaans beperken tot wat Robert Fisk 'hoteljournalistiek' noemt. Woordvoerders van het Amerikaanse leger of van de Iraakse regering geven telefonisch informatie door die dan wordt verwerkt in de nieuwsberichten. En dan zijn er natuurlijk de zogenaamde 'embedded journalists'. Deze reporters die met het Amerikaanse leger zijn verbonden worden verondersteld aan het publiek te tonen hoe de oorlog er werkelijk uit ziet; en dat doen ze ook. Doch alweer enkel vanuit het zicht van de Amerikaanse soldaten, zoals de gewezen *embedded* journalist, Thorne Anderson het formuleerde: *"Ingebed zijn bij het leger is een fantastische manier om een verhaal te brengen over de soldaten en over hoe de oorlog er voor hen uit ziet, maar het is niet het beste middel om verslag uit te brengen over wat de oorlog Irak aangedaan heeft."* Anderson zette later zijn werk als oorlogsfotograaf onafhankelijk voort. Zijn collega, Rita Leistner voegde er aan toe:

*"De zichtbare kost van de oorlog is misschien dat wat we op televisie zien: gewonde soldaten, gewonde Iraakse 'vijanden'. Een paar vernielde gebouwen. Maar de werkelijke tol reikt natuurlijk veel verder dan dat. Er zijn ontelbare burgerslachtoffers. Er zijn gewonden en verminkten. Er zijn de weeskinderen. De schoolloopbaan wordt onderbroken. Volledige steden worden door bommen met de grond gelijk gemaakt (dit wordt nooit in de officiële media getoond). Kinderen worden soldaten die bereid zijn in de strijd te sterven. De veiligheid erodeert tot op een punt dat iedereen in angst leeft – voor aanvallen, ontvoeringen, overvallen of aanslagen. Over het algemeen lijden de voorzieningen eronder, wat een direct effect heeft op de bevolking: geen elektriciteit betekent geen water, geen sanitair, geen bijkomende veiligheid zoals nachtelijke verlichting. De vrouwenrechten verslechteren nu de religieuze fundamentalisten aan de macht komen. Dit betekent niet slechts de verplichting om bedekkende kleding te dragen, maar slagen en gewettigde moorden (zogenaamde eremoorden) worden opnieuw populair."*²⁷

De propagandamachine draait op volle toeren, want de neoconservatieve regering is vastbesloten de totale wereldheerschappij te veroveren.²⁸ Irak is voor deze veroveringstocht een belangrijke, doch niet de laatste stap.

- ¹ GHAZI, M., Sunni, Shiite Scholars Meet, Sectarian Killings Unabated. *IslamOnline*, 25 februari 2006 (<http://www.islamonline.net/English/News/2006-02/25/article04.shtml>)
- ² BAGHDAD DWELLER, The night before the bombing: Two eyewitnesses. *Yet another Iraqi blog*, 23 februari 2006. (<http://www.roadstoiraq.com/?p=723>)
- ³ IVDI, Verscheidene inwoners van Adhamiya door mannen in uniform gedood. *Indymedia Belgium*, 18 april 2006. (<http://www.indymedia.be/nl/node/2098>)
- ⁴ BAGHDAD TREASURE, Fierce clashes in Adhamiya. *Treasure of Baghdad*, 17 april 2006. (<http://baghdadtreasure.blogspot.com/2006/04/fierce-clashes-in-adhamiya.html>)
- ⁵ ZEYAD, Stuck in Adhamiya; Area Sealed Off Since Monday Morning. *Healing Iraq*, 18 april 2006. (http://healingiraq.blogspot.com/archives/2006_04_01_healingiraq_archive.html#114539113946368903)
- ⁶ ZEYAD, Street Battles in Adhamiya. *Healing Iraq*, 20 april 2006 (http://healingiraq.blogspot.com/archives/2006_04_01_healingiraq_archive.html#114548394546127456)
- ⁷ TRUTH ABOUT IRAQIS, Iraq on the precipice, Baghdad Burns: Aadhamiya under Siege (Update). 17 april 2006 (<http://truth-about-iraqis.blogspot.com/2006/04/iraq-on-precipice-baghdad-burns.html>)
- ⁸ TRUTH ABOUT IRAQIS, Iraq in turmoil: Conflicting reports on Aadhamiya. 17 april 2006 (<http://truth-about-iraqis.blogspot.com/2006/04/iraq-in-turmoil-conflicting-reports-on.html>)
- ⁹ TRUTH ABOUT IRAQIS, Iraq: US version contradicts Iraqi reports of Aadhamiya attacks. 17 april 2006 (<http://truth-about-iraqis.blogspot.com/2006/04/iraq-us-version-contradicts-iraqi.html>)
- ¹⁰ Is a new attack on Aadhamiya imminent? 17 april 2006. (<http://truth-about-iraqis.blogspot.com/2006/04/iraq-is-new-attack-on-aadhamiya.html>)
- ¹¹ BAGHDAD DWELLER, Adhamiya, the lion's den. *Yet another Iraqi blog*, 21 april 2006. (<http://www.roadstoiraq.com/?p=849>)
- ¹² JAMAIL, D., The ongoing war on truth in Iraq. *TruthOut*, 18 april 2006. (http://www.truthout.org/docs_2006/041806J.shtml)
- ¹³ HAMED, A. & JAMAIL, D., Baghdad slipping into civil war. *Inter Press Service News Agency*, 19 april 2006 (<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=32935>)
- ¹⁴ Fighting breaks out in Sunni district of Baghdad. *ABC News Online*, 17 april 2006. (<http://www.abc.net.au/news/newsitems/200604/s1617582.htm>)
- ¹⁵ Gunbattle in northern Baghdad kills 1. *The Mercury News*, 17 april 2006. (http://www.mercurynews.com/mld/mercurynews/news/breaking_news/14360613.htm)
- ¹⁶ US assault on Fallujah leaves three Iraqi civilians dead. *Monsters & Critics News*, 17 april 2006. (http://news.monstersandcritics.com/middleeast/article_1155952.php/US_assault_on_Fallujah_leaves_three_Iraqi_civilians_dead)
- ¹⁷ Insurgents mount bold attacks in Baghdad, Ramadi. *Reuters Foundation Alertnet*, 17 april 2006. (<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/GEO722227.htm>)
- ¹⁸ WONG, E., Sunni District in Baghdad Is Sealed Off. *The New York Times*, 18 april 2006 (<http://www.nytimes.com/2006/04/18/world/middleeast/18iraq.html?ex=1303012800&en=2180ff0e60b81134&ei=5090&partner=rssuserland&emc=rss>)
- ¹⁹ AL-IBADI, O., Baghdad street battle smacks of open civil war. *Reuters Foundation*, 18 April 2006. (<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L18249834.htm>)
- ²⁰ AZIZ, S. & DARAGAH, B., Deadly Clashes Continue in Sunni Area of Baghdad. *LA Times*, 18 april 2006. (<http://www.latimes.com/news/nationworld/world/la-fg-iraq19apr19.1.3651946.story?coll=la-headlines-world>)
- ²¹ ABU NASR, M., Iraqi Resistance Report 492. *Free Arab Voice*, 17 april 2006. (<http://www.freearabvoice.org/Iraq/Report/report492.htm>)
- ²² ABU NASR, M., Iraqi Resistance Report 493. *Free Arab Voice*, 18 april 2006. (<http://www.freearabvoice.org/Iraq/Report/report493.htm>)
- ²³ ABU NASR, M., Iraqi Resistance Report 494. *Free Arab Voice*, 19 april 2006. (<http://www.freearabvoice.org/Iraq/Report/report494.htm>)
- ²⁴ KHADDURI, I., Covert American killing of Iraqi civilians, *Free Iraq*, 1 mei 2006. (<http://abutamam.blogspot.com/2006/05/covert-american-killing-of-iraqi.html>)
- ²⁵ HANDVEST van de Verenigde Naties van 26 juni 1945. (<http://www.un.org/aboutun charter/chapter7.htm>)
- ²⁶ RESOLUTIE 2649 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 30 november 1970. (<http://domino.un.org/UNISPAL.nsf/181c4bf00c44e5fd85256cef0073c426/14da6ecea5f088a8525630a0072450d!OpenDocument>)
- ²⁷ VAN DE MERLEN, I., Een jonge arts vertelt over de gruwelijkheden in Irak. *Indymedia Belgium*, 29 november 2005. (<http://www.indymedia.be/en/node/528>)
- ²⁸ JAMAIL, D., Iraqi hospital ailing under occupation, 21 juni 2005. (<http://www.brusseltribunal.org/pdf/HealthcareUnderOccupationDahrJamail-NL.pdf>)
- ²⁹ SOETE, H., CUSTERS, R. & DE BONDT, B., *Media Activisme. Don't hate the media, be the media*, Berchem, EPO, 2004, 256 blzn. (http://www.media-activisme.be/article.php3?id_article=101)
- ³⁰ Bodies of two Iraqi journalists are found in Iraq. *Associated Press Worldstream*, 8 mei 2006. (<http://www.macroworld.net/m/m.w?lp=GetStory&id=194549111>)
- ³¹ (<http://www.brusseltribunal.org/JournalistKilled.htm>)
- ³² KOMP, C., Witness to war. *Clamor Magazin*, nr. 36, 2006. (<http://www.clamormagazine.org/issues/36/media.php>)
- ³³ About PNAC. (<http://www.newamericancentury.org/aboutpnac.htm>)

Project for the New American Century, Statement of Principles
(<http://www.newamericancentury.org/statementofprinciples.htm>)